

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. IV. An hoc decretum sit Romani Pontificis loquentis ex Cathedra?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

suam auditis; idem Sanctissimus D.N. re postea mature considerata statuit, & decrevit, pro nunc sequentes propositiones, & unamquamque ipsarum, sicut iacent, ut minimum tamquam scandalosas, & in praxi perniciosas, esse damnandas, & prohibendas, sicuti eas damnat, & prohibet.

88. Et post enumeratas sexaginta quinque propositiones, prohibet ipse Pontifex sub pœna excommunicationis latae sententiæ, ne quis illas defendat, vel edat, vel disputative tractet, nisi impugnando, & in virtute sanctæ obedientiæ prohibet omnibus Christi Fidelibus, ne prædictas opiniones ad praxim deducant. Vbi vides, in hoc negotio Cardinales solum egisse consultationem, & ipsum Romanum Pontificem edidisse decretum. Ex cuius tenore authentico patet etiam, hoc decretum promulgatum esse nomine Innocentij XI. sicut cæteræ leges Romani Pontificis promulgari solent. Quare ne minimum quidem vestigium remanet, vnde oriri possit dubitatio, quominus hoc decretum immediate à Romano Pontifice prodierit. Huc vsque in eo art. 2. paucis mutatis.

C A P V T IV.

An hoc decretum sit Romani Pontificis loquentis ex Cathedra?

S Y M M A R I U M.

Voces, quæ significant loqui Pontificem ut caput Ecclesiæ. n. 89.

Quid sit loqui Pontificem ut caput Ecclesiæ ex mente Doctorum: n. 90. & seqq. Ostenditur hoc decretum esse Innocentij XI. loquentis ex Cathedra. n. 94. Pontifex edit illud pro vniuersa Ecclesiæ, & vult ab omnibus Fidelibus ad-

mitti. n. 95. & seqq.

Quando Pontifex obiter aliquid decernit, tunc non loquitur ex Cathedra. n. 98.

Discursus quorundam, quod quando Pontifex decernit aliquid per Sacram Congregationem, non loquitur ex Cathedra. n. 99.

Hunc discursum carere omni probabilitate, ostenditur. n. 100.

Quam leue sit fundamentum eius discursus? n. 101.

Sacra Congregationes instituta sunt pro maturiori deliberatione habenda. n. 102.

Damnationem opinionis de absolutione in absentia decretam in Sacra Congregatione omnes Doctores admittunt tamquam à capite Ecclesiæ profectam. n. 103.

Idem constat ex hoc decreto. ibid.

89. **E**X art. 3. eiusdem capitis 20. desumpta hæc etiam sunt, paucis superadditis. [Romanum Pontificem loqui ex Cathedra, docere Ecclesiam, loqui Ecclesiæ, & loqui ut caput Ecclesiæ, quatuor sunt omnino synonyma, & eiusdem prorsus significationis, ut patet ex communi modo loquendi doctorum omnium, à quibus in significatione vocum recedere, errare est.

90. Sed quid est Pontificem loqui ex Cathedra, & ut caput Ecclesiæ? Optime explicuit P. Valencia 2. 2. quæst. 1. punct. 7. §. 39. inquit: *Tunc vero definire (Summum Pontificem) ut Ecclesiæ caput, & quando decretum ederet pro vniuersa Ecclesiæ, quodque vellet à fidelibus indubitanter admitti.*

91. Idem tradit P. Suarez contra Regem Angliæ, lib. 1. cap. 3. n. 16. illis verbis: *Breviter dicimus, aliud esse loqui de decretis Pontificum, quatenus per ea aliquid definiunt, vel approbāt tamquam credendum, vel observandum ab vniuersa Ecclesiæ; aliud de privatis sententijs, opinionibus, aut rationibus*

Pontificum. In presenti enim de prioribus decretis tractamus, &c. Vbi manifeste significat, Pontificem definire tamquam caput Ecclesiæ id, quod definit, vel approbat tamquam credendum, vel obseruandum ab vniuersa Ecclesiæ.

92. Eodem modo loquitur Melchior Canus lib. 6. de locis Theologicis cap. 8. in responsione ad vltimum argumentum, vbi tranctans eam questionem, [An Papa possit incidere in hæresim?] inter alia ita asserit. *Aliud est in Petro, quod spectat ad hominis privatam excellentiam, aliud, quod pertinet ad communem Ecclesiæ utilitatem.* Quam sententiam multis explicat, & confirmat in eum finem, vt declaret, tunc definire Pontificem tamquam caput Ecclesiæ, cum tradit illud, quod pertinet ad communem Ecclesiæ utilitatem.

93. Eodem modo id explicat P. Granado 2. 2. controu. 1. tract. 7. disp. 2. sect. 1. num. 1. ipsis verbis ac P. Valenciana citatus, & eodem modo id explicant communiter Doctores.

94. Hinc manifeste patet, hoc decretum esse Innocentij XI. loquentis ex Cathedra, docentis Ecclesiam, & vt capitis Ecclesiæ. Primo. Quia præcepit, hoc decretum publicari suo nomine, sicut cæteræ leges vniuersales promulgantur.

95. Secundo. Tunc enim decernit Romanus Pontifex vt caput Ecclesiæ, quando decretum edit pro vniuersa Ecclesia, illudque vult ab omnibus Fidelibus indubitanter admitti: atqui sic edidit decretum hoc: ergo in eo loquitur e Cathedra, & vt caput Ecclesiæ. Maior patet. Nam in vltima periodo dicitur: *Quicumque autem cuiuscumque conditionis, status, & dignitatis illas, vel illarum aliquam coniunctim, vel diuisim defenderit, vel ediderit, vel de eis disputauerit, publice, aut privatim tractauerit, nisi forsitan im-*

pugnando, ipso facto incidat in excommunicationem lata sententia, à qua nõ possit (præterquam in articulo mortis) ab aliquo quacumque etiam dignitate fulgente, nisi pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

96. *Insuper districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Diuini iudicij, prohibet omnibus cuiuscumque conditionis, dignitatis, & status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.*

97. Item constat ex proœmio, vbi dicitur, requiri etiam remedium vniuersale pro omnibus vobis sibi commissis, illis verbis: *Oruium sibi à Deo creditarum saluti sedulo incumbens, & salutare opus in segregandis noxijs doctrinarum pascuis ab innoxijs à felic. record. Alexandro VII. prædecessore suo inchoatum prosequi volens.*

28. Quando autem obiter, & per transennam Pontifex aliquid decernit, etiam in materia Fidei, & morum, tunc non loquitur e Cathedra, neque decernit vt caput Ecclesiæ. Patet. Quia id, quod ita loquitur Pontifex, non intendit à Fidelibus indubitanter admitti. Ideo cum Nicolaus 1. cap. *A quodam Iudæo.* De consecratione dist. 4. dixit, Baptismum in nomine Christi collatum valere; id quidem non dixit vt caput Ecclesiæ, quia dixit obiter & per transennam; cum solum assumpsisset definiendum, an Baptismus à Iudæo collatus sit validus.] Hæc fere omnia transcripta sunt ex eo art. 3.

99. P. Mathæus de Moya tom. 1. selectar. disp. 1. q. 6. n. 23. & Raymundus Lumbier in adnotatione prævia ad hoc decretum num. 1673. referunt quosdam Theologos (suppressis nominibus) asserentes, quando Pontifex per Sacram Congregationem Cardinalium prohibet, aut condemnat librum, aut doctrinam aliquam, iubens expresse, quod eiusmodi decretum pro-

hibitorium suo nomine promulgetur, tunc non loqui ut caput Ecclesiæ, sed solum ut caput, & ut Præsidem eius Congregationis. Et ego audivi quemdam Theologum, qui id assertum explicabat hoc exemplo. Nā si Rex Hispaniæ in Congregatione Ordinis S. Iacobi præcipit aliquid, id non præcipit tamquam Rex, sed tamquam Magister generalis Ordinum Militarium, vel potius, ut Administrator eius Magisterij Generalis. Id quod videtur applicari posse ad cætera decreta Sacræ Congregationis, quæ iubet Pontifex suo nomine promulgari.

100. Is tamen discursus caret omni probabilitate, & est manifeste falsus. Tūc enim Romanus Pontifex loquitur ut caput Ecclesiæ, quādo edit decretū pro tota Ecclesia, quodque vult ab omnibus Fidelibus observari; ut ex supradictis constat: sed Romanus Pontifex iubens observari decretum aliquod Sacræ Congregationis, illud edit pro tota Ecclesia, & vult ab omnibus Fidelibus observari: ergo loquitur tamquam caput Ecclesiæ.

101. Exemplum autem non est ad rem. Nam vel Rex edit decretum pro toto suo Regno, aut solum illud edit pro Ordine S. Iacobi, aut personis illius Ordinis? Primum dici non potest in ea hypothesi, quæ supponit decretum esse de materia pertinente ad Ordinem Militarem. Si vero secundum dicas, manifestum est, quod sic non decernit ut Rex, sed ut Præses Ordinis Militaris, tum quia iurisdictio qua id præcipit, est alterius hierarchiæ; oritur enim ex commissione Papæ; tum quia non decernit circa gubernationem Regni. In quo manifestum est discrimen inter Pontificem, & Regem in præfatis casibus. Pontifex enim decernit in Congregatione Cardinalium pro tota Ecclesia; Rex autem non decernit tunc pro toto Regno, sed pro eo Ordine Militari. Et

quidem si Rex Congregationi Ordinis Sancti Iacobi committeret universalem Regni gubernationem, si in eo casu Præsides ei Congregationi decerneret aliquid pro toto Regno, quomodo potest intelligi, quod non decerneret ut Rex, & ut caput sui Regni? Ergo idem de Pontifice dicendum est, dum decernit intra Congregationem Cardinalium pro tota Ecclesia, nempe quod tunc decernit tamquam caput Ecclesiæ.

102. Et quidem cum Romani Pontifices, ut procedant sine periculo errandi, nihil determinant sine matura deliberatione, & Theologorum, & Cardinalium consultatione; creverunt varias Congregationes Cardinalium, ut distributis in varias classes variis generibus controversiarum, facilius possent Pontifices habere eam maturam deliberationem, quam si vni Congregationi omne genus consultationum committeretur. Quod ergo stauerant Pontifices ad maturiorem deliberationem habendam, isti Theologi (qui omnia, etiam ex levissimo fundamento excogitata, contendunt esse probabilia) transferre volunt ad hoc, quod iam Pontifex non definiat controversias tamquam caput Ecclesiæ: cum multo maiora signa capitis Ecclesiæ reperiantur in eo, quod velint Pontifices faciliorem modum habendi maturiorem deliberationem.

103. Quod optime confirmat P. Moya cit. ex eo quod omnes Theologi admiserint, tamquam datam à Pontifice, ut est caput, Ecclesiæ damnationem, qua Clemens VIII. damnavit opinionem de absolutione Sacramentali in absentia; cum tamen ea damnatio prodierit in eadem forma, scilicet à Sacra Congregatione Cardinalium; iubente Pontifice, ut suo nomine promulgaretur.

Præterea nam, ut observavit Lumbier supra citatus, ex ipso decreto clare

re

re constat, illud immediate procedere ab Innocentio XI. tamquam á capite Ecclesiæ. Nam cum Lovanienſes ſubiecerunt Pontifici centum & quinquaginta propoſitiones cenſurandas, hoc decreto ſolum ſexaginta quinque damnatæ ſunt; & in decreto poſt damnationem ſubiungitur: *Idem Sanctiſſimus in virtute Sanctæ obedientiæ eis præcipit, vt tam in libris imprimendis ac manuſcriptis, quam in theſibus, diſputationibus, ac prædicationibus carere ab omni cenſura & nota, nec non à quibuſcumque conuictijs contra eas propoſitiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc inde controvertuntur, donec à SANCTA SEDE recognita ſuper eiſdem propoſitionibus IUDICIUM proferatur.* Hæc enim verba aperte ſignificant, hæc ſexaginta quinque propoſitiones à SANCTA SEDE recognitas eſſe, & ſuper eiſdem iudicium eſſe prolatum; reliquas autem non eſſe cenſurandas, donec à SANCTA SEDE recognita, &c. Conſtat ergo iudicium condemnatorium ſexaginta quinque propoſitionum à SANCTA SEDE immediate prodiiſſe. Cum autem dicitur à SANCTA SEDE, non intelligitur de Romano Pontifice vt privato doctore, ſed de illo vt capite Eccleſiæ, & docente ex Cathedra.

Denique demonſtratur hæc aſſertio. Nam decretum de celebratione Miſſarum factum in Sacra Congregatione Cardinalium, vel prodijt ab Urbano VIII. tamquam á capite Eccleſiæ, vel non? Si primum aſſerimus, infero: ergo quod fiat decretum in Sacra Congregatione, non obſtat, quo minus procedat á Romano Pontifice tamquam á capite Eccleſiæ, & non tamquam a mero præſide Congregationis. Si vero dicas, illud decretum non prodiiſſe ab Urbano tamquam á capite Eccleſiæ, vt pote factum in Sacra Congregatione, infero: ergo non eſt ſcandalolum dicere, quod poſt illud decretum liceat accipere duplicatum ſtipē-

dium pro celebratione vnius Miſſæ; cum ea decreta, quæ non procedunt á Romano Pontifice tamquam á capite Eccleſiæ, non obligent conſcientiã omnium Fidelium: ergo contradicis Alexandro VII. qui declarat ſcandalolum hanc propoſitionem: *Post decretum Urbani VIII. licet adhuc duplicatũ ſtipēdiũ accipere pro celebratione vnius Miſſæ.* Quas autē propoſitiones damnauit Alexander VII. omnes Theologi tamquam ſcandalofas reiiciunt.

CAPVT V.

An hoc decretum ſtatutum ſit ex matura deliberatione?

SYMMARIUM.

Prima opinio quod Pontifex errare poteſt, ſi decernat abſque matura deliberatione. n. 104.

Secunda opinio oppoſita. d. 105.

Authores, qui negant caſus poſſibilitatem. n. 106.

Certitudo huius tertiæ ſententiæ promouetur. n. 107.

Reiicitur opinio aſſerentium, poſſe errare Pontificem, ſi non audiat conſilia Cardinalium, & Theologorũ. n. 108.

Oſtenditur hoc decretum proceſſiſſe ex matura deliberatione. n. 109.

104. **E**X art. 4. deſumpta ſunt hæc, quæ ſequuntur. [Pro deciſione quæſtionis ſciendum eſt, eſſe ſententiam aliquorum Doctõrum, ſi Romanus Põtifex abſque matura deliberatione decerneret in materia Fidei, & morum, exponi periculo errandi; aut ſaltem non eſſe certum, quod hoc modo haberet infallibilē Divini Spiritus aſſentiam, eo quod hæc promiſſa eſt á Chriſto Romanis Pontificibus, dũ ad decreta Fidei, & morũ prudenti modo procederēt. Ita Gravina in controverſ. tom. 2. part. 2. art. 9. & Araux. 2. 2. quæſt. 1. art. 10. dub. 5. num. 14. & Bordonus in Trib. c. 5. quæſt. 25. n. 119. apud Dianã part. 11. tract. 2. de Roma. Põtif. reſol. 5.

105. Oppoſitam ſententiam ſuſtinent P. Valécia 2. 2. quæſt. 1. pũct. 7. §. 40 P. Caf-

Gravina.
Araux.
Bordonus.
Diana.

Valencia.
Caf. Pal.
Bañez.

P. Caf-